

Ігор БРИНДАК, викладач

Не завжди ми знаємо про те, що на світі були (мабуть, і зараз десь є) подвижники віри, які мали дар вільного спілкування з живими створіннями, подібно як Адам і Єва до гріхопадіння, коли дикі звірі їх слухались. Власне, про таких святих і піде мова в нашій публікації.

Розповідь, запропонована читачам, доносить інформацію про цілком реальні факти з досвіду спілкування людини зі своїми «меншими братами».

У декого, можливо, описані нижче розповіді викличуть лише скептичну посмішку, але історія Церкви Христової знає випадки й більш вражаючі, тому не слід дивуватись. Сам факт повторення таких випадків в історії із століття в століття, змушує серйозно замислитись над цим. Описані нижче випадки не можна вважати чудом у звичному значенні цього слова, та все ж вони є тим, що явно межує із надприродним.

Перший зафіксований випадок «екологічної святості» (якщо, звісно, не враховувати Адама і Єву), знаходимо у Святому Письмі ще Старого Завіту, де розповідається про життя святого пророка Іллі (приблизно IX ст. до Христа). Переслідований царем Ахавом, Ілля сховався біля Кирит-поток у схід від річки Йордан. Допоки він там жив, дикі птахи приносили йому їжу, а воду він пив із потоку. (I Цар. 17:3-6).

Також у Старому Завіті розповідається про пророка Даниїла (автора біблійної книги), якого за наказом перського царя Дарія вкинули у яму до левів. Він провів у ямі з хижачками всю ніч, а на ранок його витягли цілого і неушкодженого (Дан. 6:11-24).

Всі ми знаємо з Євангелія оповідь про спокуси Ісуса в пустелі. Однак якщо уважно читати Євангеліє від Марка, то можна побачити цікаву деталь: «І відразу Дух повів Його в пустиню, і він перебував у пустині 40 днів, спокушуваний сатаною, і був із дикими звірами, а ангели Йому служили» (Мар. 1:12-13). Тобто Спаситель світу, як колись праотець Адам, вільно співіснував із живими створіннями.

Згодом, коли християнство поширилось по цілій Римській імперії, визнававців цієї віри Римські імператори часто переслідували. Через це багато вірних були змушені рятувати своє життя втечею у безлюдні місцевості. Так, зокрема, зробив за часів гоніння християн імператором Декієм (249-257 рр.) єгипетський християнин св. Павло Тивейський (не плутати зі св. Павлом апостолом), який втік в один з оазисів Тивейської пустелі і прожив там близько дев'яносто років (всього він прожив 113 років), ставши одним із

основоположників пустельницького монашества. Вести аскетичне життя в пустелі св. Павло продовжував і тоді, коли дізнався, що переслідування вже давно минули. Він побачив у своєму виборі новий вид подвижництва. Живився різними рослинами, що там росли, щодня до нього прилітав крук, який приносив йому півхлібини. Одного разу св. Павла відвідав інший відомий пустельник, Антоній (тепер Церква почитає його як святого Антонія Великого). Він же і подав інформацію про життя св. Павла. Того дня, коли прийшов Антоній, крук приніс цілу хлібину. Помер святий Павло Тивейський у 347 р., як вже згадувалося – на 113 році життя.

У V столітті серед засновників монастирів був дуже відомий палестинський монах св. Герасим (+475), який заснував неподалік від ріки Йордан свій монастир з досить суворими правилами. Раніше Герасим несвідомо підтримував поширену в той час ересь монофізитства. Згодом, щоб надолужити за свої помилки, присвятив себе суворому аскетизму. Якимось вже будучи настоятелем, св. Герасим мандрував над берегом Йордану і натрапив на лева з пораною нею лапою. Замість того, щоб, за звичкою, накинутись на людину, звір лише простягнув йому поранену лапу, з якої Герасим витягнув скалку. Відтак забрав лева до себе в монастир, де той прислужував монашій братії у господарських роботах, жодного разу не виявляючи агресії. Коли у 475 році св. Герасим відійшов у вічність, то лев прийшов на його могилу і не хотів нікуди звідти іти. Через декілька днів його знайшли на могилі мертвим.

Одним із найпопулярніших святих середньовіччя був Франциск Асизький (+1226). Існує дуже багато розповідей про його незвичайне спілкування з живою природою. У них фігурують птахи, вовки тощо. Переказ усіх цих фрагментів зайняв би багато місця. Саме св. Франциска у XX ст. обирали своїм патроном представники різних екологічних рухів. Варто також нагадати, що св. Франциск є автором гімну на честь всього Божого створіння.

Видатним учнем св. Франциска був св. Антоній Падуанський (+1231) – той самий, до якого моляться, щоб віднайти загублену річ. Св. Антоній був великим проповідником. Він часто вирушав із проповідями у місця, де була дуже поширена на той час ересь альбігойців (або кагарів). У місті Діміні, де єретики не бажали його слухати, св. Антоній вийшов на морський берег і став проповідувати риbam. Тоді Бог зробив чудо: риби масово впливли в цьому місці, щоб «послухати» проповідь Антонія. До речі, проповідь св. Антонія Падуанського риbam дійшла до наших часів і є навіть перекладена українською мовою.

На початку XVII ст. у світі також великою популярністю користувався ще один подвижник францисканець св. Франциск (+1610), який трудився як активний місіонер у латинській Америці. Його життя було позначене багатьма незвичайними моментами. Він, наприклад, міг відігнати з поля рої сарани. Якимось св. Франциск привів із собою до людського поселення здичавілого бика. Його сучасником також у латинській Америці, в Пімі (Перу), був св. Мартин де Порес (+1639). Він прославився дуже багатьма ділами милосердя і, одночасно, багатьма чудесами: помноження їжі, біолокація (одночасне перебування у двох місцях), зцілення хворих і тощо. Його святість притягала не лише людей, але також і тварин. У цьому контексті варто розповісти хоча б про один з таких випадків, досить вражаючий. У монастирі, де жив св. Мартин, були щурі. Настоятель доручив Мартинові їх вивести. Той просто вийшов з монастиря, а гризуни пішли за ним і більше ніколи не повертались.

У Росії в XIX ст. був надзвичайно відомим старцем преподобний Серафим Саровський

(+1833), який відновив своїм життям подвиги первісного монашества. За свідченнями очевидців, святого часто відвідував ведмідь, який брав їжу з його рук. Відомо також, що ведмеді приходили до його сучасника св. Германа Алескинського (+1837). Його відвідували й інші лісові мешканці. Найчастіше це були горностаї, які без страху жили з рук св. Германа. Приблизно в той час в Італії, як подвижник милосердя, відзначився св. Джузеппе Каттоленго (+1842). Хоча його діяльність не відбувалась на лоні природи, але теж мала цікаві моменти впливу на живі створіння. Мешканці будинків, які стояли біля церкви, де служив о. Каттоленго, розводили гусей. Дуже часто траплялось так, що ці птахи своїми криками перешкоджали богослужінням у храмі. Одного разу о. Джузеппе вийшов з храму і наказав їм замовкнути. На диво, гуси виконали його наказ і більше не перешкоджали відправам.

Мабуть, багато хто з читачів чув про такого великого подвижника маронітської Церкви, як св. Шарбель Маклуф. Останніми роками цей святий став надзвичайно популярним в Україні (а також у Росії), і то не тільки серед католиків, але і православних. За життя Шарбель також мав дар панування над живими створіннями. Коли ченці з його монастиря працювали у винограднику, то раптом сталось так, що із чагарників виповзла змія. Настоятель покликав Шарбеля. Цей підійшов до змії близько, нахилився і щось їй сказав. Змія після цього відразу поповзла геть і більше її не бачили. Іншого разу врятував поля, коли відбулося велике нашестя сарани. Отець Шарбель обішов довколишні села і покропив поля свяченою водою. Відтак, сарана прилетіла на ті поля, повисла над ними і полетіла геть, не знищивши жодної рослини.

У ХХ ст. відомим для всього світу став Франческо Піо, більше знаний всім, як Падре Піо (+1968). Все життя цього містика-стигматика («стигмати» – хресні рани Христові, які носили на собі окремі святі) було наповнене надзвичайними подіями. У 1916-1918 рр. Падре Піо через проблеми зі здоров'ям був відправлений у своє рідне село для відновлення сил. Там він із гілок дерева збудував посеред поля курінь, де цілими днями перебував на молитві. Очевидці неодноразово бачили крука, який летів до цього куреня з поживою, а пізніше повертався без неї. Саме тоді почали розповсюджуватись чутки про святість о. Піо. Згодом його попросили захистити місцеві сади і плантації від гусені, і Падре Піо молитвою відігнав шкідників.

Поданий перелік не буде повним, якщо до нього не додати історію статуї Фатімської Богородиці. Про події у Фатімі, які мали місце у 1917 році, наші читачі, можливо, вже чули, але менш відомими є події, пов'язані зі згаданою вище фігурою. Її виготовили в 1946 році, освятили на місці з'явлень у Фатімі, після чого місцеві ченці почали подорожувати з цією статуєю. Спочатку вони подорожували Португалією, а потім і цілим світом. Під час цієї процесії відбувалося багато зцілень і навернень. Однак у даному матеріалі йдеться ось про що. У різних краях під час процесійних походів цю статую постійно супроводжували голуби. Якщо хтось із людей випускав голубів, то білі голуби обов'язково кружляли над статуєю, а деякі й сідали біля стіп Богородиці. Їх не відлякували ні шум, ні спів, ані музика, але так було лише щодо білих голубів, бо ж сірі обов'язково відлітали геть. З голубами та цією статуєю пов'язано ще декілька незвичайних історій. Наприклад, під час процесії вулицями Мадрида у 1948 році багато людей кидали гроші на підставку, на якій стояла статуя. Саме тоді голуб взяв дзьобом одну з купюр і викинув її. Цю купюру декілька разів повертали на попереднє місце, однак голуб щоразу викидав її. Згодом один чоловік цю купюру забрав, та замість неї вкинув іншу, яку голуб вже не викидав. Пізніше цей чоловік зізнався, що на початку він хотів

вкинути ту купюру, що її вкинув пізніше, але не зробив цього, бо побачив, що люди дають пожертви більшої вартості. Тому він вкинув іншу купюру, дорожчу, яку голуб почав викидати, а коли забрав її і вкинув першу, то голуб не викидував її. Наука цієї історії проста: Бог не приймає жертв, які робляться задля людського ока. У Бразилії якісь зловмисники одному з голубів підрізали крила, і тоді птах йшов пішки за процесією близько двох кілометрів, а коли в одному місці статую було опущено на землю, він виліз біля ніг Богородиці.

Що ж до наших українських визначних церковних осіб, то слуга Божий митрополит Андрей Шептицький не спілкувався з природою в такий чудесний спосіб, але для загального відома маємо сказати, що саме він, розуміючи цінність створеного Богом світу та його природи, заснував перший у західній Україні природний заповідник (кедрових лісів на горі Яйко, що біля Підлютого, та степової рослинності біля Чортової Гори на Рогатинщині).

Усі вище перелічені випадки навчають нас, насамперед, любові до навколишнього середовища. Однак не тільки цього. У наш час дуже багато говориться про «повернення людини до природи» – принцип загалом добрий. Але, на жаль, його нерідко тлумачать в секулярному, неопоганському чи навіть окултному значенні. При цьому дуже часто забуваємо, що саме порушило первісну гармонію людини з природою – її порушив бунт людини проти Творця. А вище згадані подвижники тому й могли відновити цю гармонію, що відзначалися великим смиренням. Саме смирення примирює людину з Богом, і, як наслідок, із сотвореним Ним світом також. Ось це і є правдивий шлях, який може відновити первісну гармонію між людиною і природою.

Новини

Папа проголосив «екологічну святу» Вчителем Церкви.

7 жовтня цього року під час молитви «Ангел Господній» папа Венедикт XVI урочисто проголосив Учителем Церкви св. Гільдегарду з Бінгену, яку називають «екологічною святою», бо ж все життя її було пронизане любов'ю до Божого створіння – природи. Під час Літургії папа назвав її «променистою постаттю у динамічному процесі нової евангелізації».

Св. Гільдегарда була настоятелькою жіночого монастиря СС. Бенедиктинок на горі св. Руперта від 1137 р. і аж до смерті в 1179 р. у 82-річному віці. Найбільш відома вона тим, що мала дуже багато видінь, які ще тогочасна папська комісія визнала правдивими. Видіння ці бачила свята не у сні, а наяву. З нею листувались і папи Євген III, Анастасій IV, Адріян IV, і король Конрад чи цісар Барбаросса. Останнім вона писала, щоб вони покались та виправились. Окрім всього іншого, св. Гільдегарда писала й чимало творів, серед яких виділимо «Книгу про внутрішню сутність різних природних створінь» (лат. «Liber subtilitatum diversarum naturarum creaturarum»), написану близько 1150-1160 рр. Однак була вона не лише письменницею, а й здобула богословську освіту, була хорошим управителем монастиря, писала багато віршів та залишила близько сімдесяти музичних творів. При всьому цьому св. Гільдегарда мала значні проблеми зі здоров'ям і часто була прикута до ліжка, тому всі її досягнення тим більше варті подиву.

Нагадаємо, що «Учитель Церкви» (лат. «Doctor Ecclesiae») – почесне звання, що дається з 1298 р. Католицькою Церквою заслуженим богословам. Загальна кількість таких Учителів Церкви, шанованих на християнському Заході, зараз налічує тридцять п'ять осіб, серед яких чотири жінки.

За матеріалами: ecoburougcc.org.ua, traducionalist.info.

Ігор БРИНДАК Святі, котрі розмовляли з природою... //СЛОВО № 3 (51) 2012, с.15-17